

Aan het Rijksbureau voor
Kunsthistorische Documentatie,
Korte Vijverberg 7,
D e n H a a g.

Mijne Heren,

In vouwe dezès gelieve U een foto aan te treffen van een schilderij hetwelk bij legaat van wijlen de Heer N. Hijmans in 1962 in het bezit van de Kennemer Golf & Country Club geraakte.

Het schilderij is in olieverf op een houten paneel uitgevoerd en is niet gesigneerd. Afmetingen: 33 x 28 cm.

Over dit schilderij sprekende met de Heer E. Douwes van de Kunsthandel Gebr. Douwes, uitte hij de veronderstelling, dat het wellicht een copie zou kunnen zijn naar een ander soortgelijk schilderij.

Om golftechnische redenen is het van belang te weten:

1. Is het mogelijk een globale datering en herkomst van het paneeltje te geven;
2. Bestaan er soortgelijke schilderijen, nl. van personen met golf- of kolf-gereedschap binnenshuis en zo ja door wie zijn die geschilderd en waar bevinden deze zich thans;

Het is ons bekend dat er schilderijen van Hendrick Avercamp zijn van kolfers op het ijs en etsen over hetzelfde onderwerp.

Deze jongeman met een kennelijke golfstok binnenshuis plaatst ons evenwel voor raadsels, terwijl wij niet over vergelijkingsmateriaal beschikken.

Wij zien Uw commentaar met belangstelling tegemoet. De foto kan door U worden behouden.

U bij voorbaat dankend voor de te nemen moeite, ben ik,

met de meeste hoogachting,

16 juli 1971

Kennemer Golf & Country Club,
ZANDVOORT
Kennemerweg 78

Weledelgeboren Heer,

In antwoord op Uw brief van 13 dezer kan ik U het volgende meedelen.

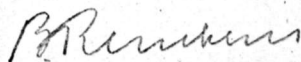
Ik acht het betreffende schilderij zeer wel oud, d.w.z. uit de tijd, die de kostuums aangeven, nl. ca. 1635. De maker is een uiterst bescheiden talent, zeer provinciaals. Stijl en opstelling doen denken aan de manier van Jacob Gerritz Cuyp en Wybrandt de Geest. Deze schilders werkten voornamelijk resp. in Dordrecht en Leeuwarden. Uw dubbel kinderportret, heel veel kleiner dan gewoonlijk het geval is, kan echter ook elders ontstaan zijn. Verder heb ik de indruk dat enkele uiterst zwakke delen te wijten zijn aan een minder geslaagde restauratie en overschildering.

Er bestaan enige schilderijen van meestal zeer jonge kinderen met kolfstokken (ook met bal). Een mooi voorbeeld in het Gereformeerd Weeshuis te Enkhuizen van 1612; een anoniem stuk, afgebeeld in A. Wassenbergh, De portretkunst in Friesland in de zeventiende eeuw, 1967, afb.nr.10; een portrettekening, voorstellende Hugo de Groot als 4-jarige in E.A.van Beresteyn, Iconographie van Hugo Grotius, 1929, plaat 10. Op deze en andere schilderijen zijn de kinderen vrijwel steeds binnenshuis afgebeeld. De kolfstok is hier gewoon speelgoed, waarmee ze geportretteerd zijn. Er is verder niets bijzonders mee bedoeld, U moet er dus geen golftechnisch raadsel achter zoeken.

Kolfspel in de openlucht vindt U behalve bij Avercamp ook bij Adam van Breen, David Teniers en Aert van der Neer, steeds gespeeld door volwassen mannen, op ijs en als zomersport.

Het Rijksbureau bezit ruim fotomateriaal betreffende deze meesters, die U hier kunt raadplegen.

Met de meeste hoogachting,

B.J.A. Renckens.

De Weledelgeboren Heer
B.J.A. Renckens,
Rijksbureau voor Kunsthistorische
Documentatie,
Korte Vijverberg 7,
Den Haag.

17 april 1972.

Zeer geachte Heer Renckens,

Toen ik verleden jaar september in Schotland was, met name bij de Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews, heeft men mij gevraagd, of ik behulpzaam zou kunnen zijn bij de identificatie van een schilderij, hetwelk zij jaren geleden ten geschenke hebben ontvangen.

Het schilderij, hetwelk daar bekend staat als "IJsgezicht op de Schelde" was naar zij meenden toe te schrijven aan zij het Aert van der Neer zij het Isaac van Ostade.

Gezien de situatie van het schilderij vraag ik mij af of dit wel de Schelde is; het lijkt mij meer een gracht.

In vouwe dezès moge ik U een foto doen toekomen, welke mij uit Schotland bereikte.

Ik zou het zeer op prijs stellen Uw mening omtrent dit schilderij te mogen vernemen.

Zij hebben verzuimd het formaat van het schilderij op te geven; het is ongeveer 1.40 x 0.90.

U bij voorbaat dankend voor de door U te nemen moeite in deze, ben ik,

met vriendelijke groeten,

gaarne Uw

Bijlage.

SvH/vb.

De Weledelgeboren Heer
B.J.A. Renckens,
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie,
Korte Vijverberg 7,
Den Haag.

16 juni 1972.

Zeer geachte Heer Renckens,

Hiermede moge ik U bijzonder hartelijk danken voor Uw brief van 14 juni jl., welke dank ik ook gaarne uitspreek namens de Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews.

De moeilijkheden in de toeschrijving van het schilderij zijn uit Uw samenvatting wel heel duidelijk naar voren gekomen.

Te zijner tijd houd ik mij aanbevolen voor de oplossing van het raadsel, als het ooit te vinden is.

Met nogmaals hartelijke dank voor de onderzoeken van U en van Uw collega's, ben ik,

met vriendelijke groeten,

gaarne Uw

SvH/vb

RIJKSBUREAU VOOR KUNSTHISTORISCHE DOCUMENTATIE

KORTE VIJVERBERG 7 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 18 32 05 *

12 juli 1972

De Heer Steven J.H. van Hengel,
Saxenrodeweg 30,
AERDENHOUT

Zeer geachte Heer Van Hengel,

Over het winterlandschap, eigendom van de Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews, kan ik U na voortgezet onderzoek berichten, dat een eerste stap in de goede richting is gedaan. De toeschrijving richt zich nu naar ofwel Esaias van de Velde ofwel Adam van Breen. Schriftelijk is dit moeilijk uit te leggen. Ik hoop maar, dat U spoedig eens in Den Haag kunt komen om een tweetal foto's in ogenschouw te nemen, die met genoemd schilderij in verband staan.

Met de meeste hoogachting,

B.J.A. Renckens.

27 december 1972

De Weledelgeboren Heer
B.J.A. Renckens,
Rijksbureau voor Kunsthistorische
Documentatie,
Korte Vijverberg 7,
D e n H a a g.

Zeer geachte Heer Renckens,

Hiermede moge ik U, ter plaatsing in Uw bibliotheek, een exemplaar
aanbieden van de verhandeling

"Vroeg Golf en zijn Ontwikkeling"

waarvoor de studie mede dankzij de raadpleging van Uw bronnen
mogelijk werd.

Met gevoelens van erkentelijkheid, ben ik,

Uw

van Hengel

Bijlage.

RIJKSBUROU VOOR KUNSTHISTORISCHE DOCUMENTATIE

KORTE VIJVERBERG 7 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 18 32 05*

2 januari 1973

De Heer Steven J.H. van Hengel,
Saxenrodeweg 30,
AERDENHOUT

Zeer geachte Heer Van Hengel,

In dank ontving ik Uw aardig artikel
"Vroeg golf en zijn ontwikkeling", dat
wij gaarne opnemen in onze bibliotheek.

Wat Uw brief van 21 december 1972 betreft,
de twee gewenste foto's zijn bij mijn
weten op dezelfde dag als de rekening aan
U verzonden. Misschien is er bij de
posterijen enige vertraging ontstaan wegens
de kerstdrukke. Mochten zij echter deze
week nog niet in Uw bezit zijn, wilt U mij
dit even laten weten. Dan zal ik voor nieuwe
afdrukken zorgen.

Met de meeste hoogachting,

B.J.A. Renckens.

RIJKSBUREAU VOOR KUNSTHISTORISCHE DOCUMENTATIE

KORTE VIJVERBERG 7 - 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 18 32 05*

21-11-1973.

De Heer S.J.H. van Hengel
Saxenrodeweg 30
Aerdenhout.

Zeergeachte Heer Van Hengel,

Met enige verwondering vernam ik van U dat U nog geen antwoord heeft ontvangen op Uw brief van verleden jaar betreffende het kinderportret met kolf- of golfstok.

Ik wil daarom nog eens zeggen, dat het schilderij mij voorkomt Fries werk te zijn, eerste kwart 17de eeuw. Stillschtisch komt het het meest nabij de twee kinderportretten, die dr. A.Wassenbergh in zijn "De Portretkunst in Friesland in de zeventiende eeuw, 1967, onder nrs.25 en 26 heeft afgebeeld, toegeschreven aan Adriaen van de Linde (werkzaam te Leeuwarden vóór 1595 en Bolsward sinds 1605, daar overleden in 1609).

Vermoedelijk is het portret van de Royal and Ancient Golf Club een iets later en zwakker werk uit zijn omgeving.

Met vriendelijke groeten en de meeste
hoogachting,

B. Renckens

(B.J.A. Renckens)

De Wedelgebooren Heer
B. J. A. Renckens,
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie,
Korte Vijverberg 7,
Den Haag.

27 November 1973

Zeer geachte Heer Renckens,

Hiermede mijn dank voor Uw brief van 21 november jl.

Op de een of andere manier is er blijkbaar een misverstand ontstaan over de beoordeling van het bewuste jongensportret. Ik ben U voor de vlote oplossing hiervan uiteraard zeer erkentelijk.

Met vriendelijke groeten, ben ik,

Uw

SvH/vb

1 december 1979

De Weledelgeboren Heer
B.J.A. Renckens
Rijksinstituut voor Kunsthistorische Documentatie
Korte Vijverberg 7
's Gravenhage

Zeer geachte Heer Renckens,

In het kader van mijn onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van het golfspel kwam ik bij een particulier te Londen een buitengewoon fraai jongensportret van Wybrand Simonsz de Geest tegen. Het is 110x80 cm. groot en op de achterzijde van het paneel gesigneerd. Op de voorzijde draagt het rechtsboven het opschrift: Anno 1613 - vier jaer en half'. Het schilderij is vrijwel geheel in rode schakeringen gehouden. Buiten het schort, de stok en de bal is de vloer lichtroze, het costuum, lichtrood en het gordijn donkerrood. Het schilderij verkeert in voortreffelijke conditie. Mijn vraag is: zou het mogelijk zijn aan de hand van jaar en leeftijd vast te stellen wie deze jongeman uit kennelijk zeer goeden huize is? In 1613 was Wybrand de Geest (volgens Wurzbach) leerling van Abraham Bloemaert in Utrecht. Kan het daar geschilderd zijn? Hopende dat u het goed maakt en uw antwoord met belangstelling tegemoetziende ben ik met hoge achting uw

S.J.H. van Hengel

Bijlage

RIJKSBUROU VOOR KUNSTHISTORISCHE DOCUMENTATIE

Correspondentie-adres:

Rijksbureau voor Kunsthistorische
Documentatie
Postbus 30302
2500 GH 's-Gravenhage

KORTE VIJVERBERG 7 - 'S-GRAVENHAGE

TELEFOON ~~16 3205~~* 62 40 51

19 december 1979

De Heer S.J.H. van Hengel,
30, Saxenrodeweg
2116 VA Bentveld

Zeer geachte Heer Van Hengel,

Het kinderportret, waarvan U mij een foto zond met Uw brief van 1 december, heb ik helaas, ondanks vele pogingen daartoe, niet kunnen identificeren. Noch de maker noch de voorgestelde, zonder nadere gegevens, kon worden vastgesteld. Zelfs is het bijzonder moeilijk het portret te lokaliseren. Veel is mogelijk: Fries (o.a. omgeving W. de Geest), Noord- of Zuid-Holland, Zeeland.

Met de meeste hoogachting,

B. J. A. Renckens.

B.J.A. Renckens.

VOORWAARDEN

De door het R.K.D. verstrekte mededelingen over schilderijen en tekeningen zijn het resultaat van het onderzoek, verricht door de betrokken ambtenaar en kunnen niet als expertise beschouwd worden.

Het R.K.D. zal, evenals de ambtenaar die het onderzoek verrichtte, op generlei wijze aansprakelijk kunnen worden gesteld voor eventuele onjuistheden of onvolledigheid der verstrekte mededelingen, noch voor eventuele gevolgen voor derden.

1 december 1979

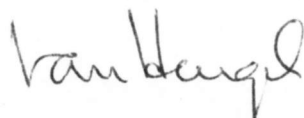
De Weledelgeboren Heer
B.J.A. Renckens
Rijksinstituut voor Kunsthistorische Documentatie
Korte Vijverberg 7
's Gravenhage

Zeer geachte Heer Renckens,

In het kader van mijn onderzoek naar de ontstaansgeschiedenis van het golfspel kwam ik bij een particulier te Londen een buitengewoon fraai jongensportret van Wybrand Simonsz de Geest tegen. Het is 110x80 cm. groot en op de achterzijde van het paneel gesigneerd. Op de voorzijde draagt het rechtsboven het opschrift! Anno 1613 - vier jaer en half'. Het schilderij is vrijwel geheel in rode schakeringen gehouden. Buiten het schort, de stok en de bal is de vloer lichtroze, het costuum, lichtrood en het gordijn donkerrood. Het schilderij verkeert in voortreffelijke conditie. Mijn vraag is: zou het mogelijk zijn aan de hand van jaar en leeftijd vast te stellen wie deze jongeman uit kennelijk zeer goeden huize is?

In 1613 was Wybrand de Geest (volgens Wurzbach) leerling van Abraham Bloemaert in Utrecht. Kan het daar geschilderd zijn?

Hopende dat u het goed maakt en uw antwoord met belangstelling tegemoetziende ben ik met hoge achting uw

S.J.H. van Hengel

Bijlage

Tel. 023 - 24 01 69

23 juni 1980

30, Saxenrodeweg
2116 VA Bentveld
Holland

Aan het Rijksinstituut voor
Kunsthistorische Documentatie
Korte Vijverberg 7
'sGravenhage

Mijne Heren,

Hiermede moge ik u verzoeken mij twee afdrukken te zenden,
kan het zijn op formaat 13 x 18 cm., van de in uw documentatie
voorkomende foto van het volgende schilderij:

meisje met kolfstok en bal alsmede een hond
115x84 cm.
toegeschreven aan J.A.van Ravesteyn

op de kleine oude in mijn bezit zijnde foto komt
op de achterzijde het nummer V 252 en 'Bon 2036' voor.
Zo mogelijk zou ik tevens gaarne van u vernemen waar het
schilderij zich bevindt.

U bij voorbaat dankend voor de te nemen moeite in deze
ben ik met hoge achting uw

van Hengel

S.J.H.van Hengel

STICHTING TOT BEVORDERING VAN HET KUNSTHISTORISCH
ONDERZOEK IN NEDERLAND

KORTE VIJVERBERG 7 — TELEFOON ~~1838 857~~

No.

62 40 51

ONDERWERP:

's-GRAVENHAGE, 17 juli 1980.

De heer S.J.H. van Hengel,
Saxenooyeweg 30,
2116 VA Bentveld.

N O T A

Betr.: vooruitbetaling.

voor 2 afdrukken 13 x 18 cm. f 10,50.

=====

Bij betaling gaarne vermelden VW.

Gronummer 510747

blg 27/7